

บันทึกท้ายพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อประธานสภาิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ โดยมีหลักการ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้มีการแจ้งสิทธิการได้รับค่าตอบแทน หรือค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้แก่ผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย หรือแก่จำเลยที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด (เพิ่มมาตรา ๖/๑)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗)

(๓) เพิ่มอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่และการดำเนินการของคณะกรรมการดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๑๔/๑)

(๔) กำหนดวิธีการยื่นคำขอต่อคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๒)

(๕) กำหนดสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕)

(๖) ปรับปรุงรายการท้ายพระราชบัญญัติ เฉพาะความผิดบางลักษณะตามประมวลกฎหมายอาญา

ทั้งนี้ เพื่อให้สภาิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และบรรจู่ระเบียบวาระการประชุมวันพฤหัสบดีที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙ โดยในคราวประชุมสภาิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๙ วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง จำนวน ๑๕ คน เพื่อพิจารณารายละเอียด กำหนดแปรญัตติภายใน ๗ วัน และกำหนดเวลาพิจารณา ๖๐ วัน ต่อมาในคราวประชุมสภาิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๑/๒๕๕๙ วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมลงมติให้ขยายเวลา พิจารณาออกไปอีก ๓๐ วัน เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วได้เสนอรายงานต่อประธานสภาิติบัญญัติแห่งชาติวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ จากนั้น ในคราวประชุมสภาิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๙/๒๕๕๙ วันศุกร์ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้พิจารณารายละเอียดในวาระที่สอง เรียงตามลำดับมาตราและในวาระที่สามมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวในวันเดียวกัน โดยเห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย เห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของกรรมาธิการวิสามัญ และส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯ วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

ข้อสังเกตของกรรมาธิการวิสามัญ มีดังนี้

๑. กรณีร่างมาตรา ๓ (เพิ่มมาตรา ๖/๑) กำหนดให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้ผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มาร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนทราบถึงสิทธิการได้รับค่าตอบแทนตามพระราชบัญญัตินี้

และให้เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ปล่อยตัวจำเลยในคดีที่กำหนดแจ้งให้จำเลยทราบถึงสิทธิการได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายดังกล่าวด้วยนั้น เห็นว่า นอกจากพนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ปล่อยตัวจำเลยในคดีดังกล่าว ซึ่งมีหน้าที่ต้องแจ้งแก่ผู้เสียหายหรือจำเลยแล้ว สมควรที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม จะได้ขอความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนเพื่อช่วยเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิของผู้เสียหายและจำเลยตามพระราชบัญญัตินี้ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ อีกทางหนึ่งด้วย

๒. กรณีร่างมาตรา ๔ (แก้ไขมาตรา ๗) กำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้าคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของรัฐมนตรี และต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์ ด้านสังคมสงเคราะห์ และด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์อย่างน้อยด้านละหนึ่งคนเป็นกรรมการ และตามร่างมาตรา ๕ (เพิ่มมาตรา ๑๔/๑) กำหนดให้คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา นั้น เห็นว่า

๒.๑ ในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์นั้น อาจพิจารณาแต่งตั้งแพทย์ จำนวน ๒ คน โดยมาจากภาคเอกชนคนหนึ่งและหน่วยงานของรัฐอีกคนหนึ่ง ซึ่งสามารถวินิจฉัยอาการบาดเจ็บต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณากำหนดค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๒ ในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญานั้น อาจพิจารณาแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม หรือเจ้าหน้าที่ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงานเพื่อช่วยในการพิจารณาค่าตอบแทน หรือค่าใช้จ่ายตามร่างพระราชบัญญัตินี้ เนื่องจากผู้แทนของหน่วยงานทั้งสองอาจเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลผู้เสียหายหรือจำเลยในคดีอาญา นอกจากนี้ ยังเป็นหน่วยงานที่มีบุคลากรทั่วประเทศในการที่จะทำให้การที่จะทำการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ที่มา: <http://www.senate.go.th/w3c/senate/pictures/sec/13/sp5/act.pdf>)

๑. พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๘ ตอนที่ ๑๐๔ ก วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ หน้า ๒๓

วันเริ่มใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ เป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่บทบัญญัติมาตรา ๒๔๕ และมาตรา ๒๔๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติรับรองสิทธิในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐของบุคคล ซึ่งได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่นโดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น และไม่มีโอกาสได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่น รวมทั้งการรับรองสิทธิในการได้รับค่าทดแทนในกรณีของบุคคลซึ่งตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดี หากปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ดังนั้น เพื่อให้การรับรองสิทธิดังกล่าวเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๘ หมวด และบทเฉพาะกาล มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๓๑ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดบทนิยามของคำว่า “ผู้เสียหาย” “จำเลย” “ค่าตอบแทน” “ค่าทดแทน” “สำนักงาน” “คณะกรรมการ” “กรรมการ” “พนักงานอัยการ” “พนักงานเจ้าหน้าที่” “รัฐมนตรี” (มาตรา ๓)

๒. หมวด ๑ บททั่วไป

๒.๑ กำหนดให้การเรียกร้องหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่ผู้เสียหายหรือจำเลยพึงได้ตามกฎหมายอื่น (มาตรา ๕)

๒.๒ กำหนดให้ผู้เสียหายและจำเลยที่ถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย แล้วแต่กรณี ให้สิทธิในการเรียกร้องและการรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย ตกแก่ทายาทของผู้เสียหายหรือจำเลย (มาตรา ๖)

๓. หมวด ๒ คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

๓.๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา” (มาตรา ๗)

๓.๒ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (มาตรา ๘)

๓.๓ กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๒ ปี (มาตรา ๙)

๓.๔ กำหนดการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (มาตรา ๑๐)

๓.๕ กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ (มาตรา ๑๑)

๓.๖ กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ (มาตรา ๑๒)

๓.๗ กำหนดให้การประชุมของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม (มาตรา ๑๓)

๓.๘ กำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้ (มาตรา ๑๔)

๔. หมวด ๓ สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

๔.๑ กำหนดให้จัดตั้งสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาขึ้นในกระทรวงยุติธรรม และให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติงานธุรการ รับคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายประสานงานกับหน่วยงานราชการอื่นหรือบุคคลใด ๆ เพื่อขอทราบข้อเท็จจริงหรือความเห็นเกี่ยวกับการขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย เก็บ รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล และกระทำกิจการตามที่รัฐมนตรี คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย (มาตรา ๑๕)

๔.๒ กำหนดให้ในกรณีที่สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินคดี กระทรวงยุติธรรมอาจแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมซึ่งมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์เพื่อให้มีอำนาจดำเนินคดีก็ได้ (มาตรา ๑๖)

๕. หมวด ๔ การจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญา

๕.๑ กำหนดความผิดที่กระทำต่อผู้เสียหายอันอาจขอรับค่าตอบแทนได้ต้องเป็นความผิดตามรายการที่ระบุไว้ท้ายพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๑๗)

๕.๒ กำหนดค่าตอบแทนที่ผู้เสียหายจะได้รับ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ ในกรณีที่ผู้เสียหายถึงแก่ความตายจะได้รับค่าตอบแทนจำนวนไม่เกินที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๑๘)

๕.๓ กำหนดให้คณะกรรมการมีหนังสือแจ้งให้ผู้เสียหายคืนค่าตอบแทนที่ได้รับไปแก่กระทรวงยุติธรรมภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งในภายหลังว่าการกระทำที่ผู้เสียหายอาศัยเป็นเหตุในการขอรับค่าตอบแทนนั้นไม่เป็นความผิดอาญา (มาตรา ๑๙)

๖. หมวด ๕ การจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

๖.๑ กำหนดจำเลยที่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย ได้แก่ ต้องเป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ ถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณาคดี และปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจะเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดและมีภาระอันเนื่องในระหว่างดำเนินคดี (มาตรา ๒๐)

๖.๒ กำหนดหลักเกณฑ์ค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย ดังนี้ (มาตรา ๒๑)

๑) ค่าทดแทนการถูกคุมขัง ให้คำนวณจากจำนวนที่ถูกคุมขังในอัตราที่กำหนดไว้สำหรับการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา

๒) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ หากความเจ็บป่วยของจำเลยเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี

๓) ค่าทดแทนในกรณีที่จำเลยถึงแก่ความตาย และความตายนั้นเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี

๔) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างถูกดำเนินคดี

๕) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี

๗. หมวด ๖ การยื่นคำขอ การพิจารณาคำขอ และการอุทธรณ์

๗.๑ กำหนดให้ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการ ณ สำนักงาน ตามแบบที่สำนักงานกำหนดภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด (มาตรา ๒๒)

๗.๒ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายเป็นผู้ไร้ความสามารถ หรือไม่สามรถยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามเษหรือภริยา หรือบุคคลใดซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นหนังสือ อาจยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายแทนได้ (มาตรา ๒๓)

๗.๓ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการยื่นคำขอ และวิธีการพิจารณาคำขอ (มาตรา ๒๔)

๗.๔ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัย คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สิ้นสุด (มาตรา ๒๕)

๘. หมวด ๗ พนักงานเจ้าหน้าที่

๘.๑ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสอบปากคำผู้ยื่นคำขอ มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหลักฐานหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณา (มาตรา ๒๖)

๘.๒ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา ๒๗)

๙. หมวด ๘ บทกำหนดโทษ

๙.๑ กำหนดโทษผู้ยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย โดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จ (มาตรา ๒๘)

๙.๒ กำหนดโทษผู้ให้ถ้อยคำหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จ (มาตรา ๒๙)

๙.๓ กำหนดโทษผู้ไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งหนังสือตอบหนังสือสอบถาม เอกสาร หลักฐาน หรือข้อมูลที่จำเป็นตามคำสั่งของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันสมควร (มาตรา ๓๐)

๑๐. บทเฉพาะกาล

กำหนดให้ในวาระเริ่มแรก ให้กระทรวงยุติธรรมกำหนดให้หน่วยงานใดในสังกัดดำเนินการในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานจนกว่าจะตั้งสำนักงานแล้วเสร็จ ทั้งนี้ ภายในกำหนด ๑ ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (มาตรา ๓๑)

๒. พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๗๔ ก วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ หน้า ๑

วันเริ่มใช้บังคับ เมื่อพ้นตำแหน่งหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ผู้รักษาการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

เหตุผลในการประกาศใช้

โดยที่พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมโดยให้มีการแจ้งสิทธิการได้รับค่าตอบแทน หรือค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้แก่ผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย หรือแก่จำเลยที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา และเพิ่มอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามความเหมาะสม รวมถึงกำหนดอำนาจหน้าที่และการดำเนินการของคณะอนุกรรมการ รวมทั้งการใช้สิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะอนุกรรมการดังกล่าว ตลอดจนกำหนดวิธีการยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย และปรับปรุงรายการทำพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ เพื่อให้การจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาสามารถกระทำได้รวดเร็ว ครอบคลุม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๑๒ มาตรา สาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดผู้มีหน้าที่ในการแจ้งสิทธิและผู้มีสิทธิได้รับแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการยื่นคำขอรับค่าตอบแทน หรือค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญา โดยให้พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นผู้มีหน้าที่ในการแจ้งให้ผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายทราบว่าอาจมีสิทธิขอรับ

คำตอบแทนตามพระราชบัญญัตินี้ และ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องหรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ให้เจ้าพนักงานเรือนจำตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์หรือเจ้าพนักงานเรือนจำตามกฎหมายว่าด้วยเรือนจำทหาร แล้วแต่กรณี แจ้งให้จำเลยทราบว่าจะอาจมีสิทธิขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓)

๒. แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาคำตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา รวมถึง เพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคำตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาคณะหนึ่งหรือหลายคณะตามความเหมาะสม เพื่อให้การพิจารณาคำตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามพระราชบัญญัตินี้มีความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (มาตรา ๓ และมาตรา ๔)

๓. กำหนดวิธีการยื่นคำขอต่อคณะกรรมการพิจารณาคำตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา โดยแก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการ หรือคณะกรรมการ ตามมาตรา ๑๔/๑ ตามแบบและวิธีการที่สำนักงานกำหนดภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด หรือวันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องเพราะปรากฏหลักฐานว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือวันที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการเพิ่มอำนาจคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคำตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (มาตรา ๖)

๔. กำหนดสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาคำตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา โดยแก้ไขเพิ่มเติมในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๔/๑ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด แต่หากผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ ซึ่งศาลอุทธรณ์มีอำนาจไต่สวนหลักฐานเพิ่มเติมโดยสืบพยานเองหรืออาจให้ศาลชั้นต้นตามที่เห็นสมควรทำแทนก็ได้ (มาตรา ๗)

๕. ปรับปรุงรายการท้ายพระราชบัญญัติเฉพาะความผิดบางลักษณะตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้การจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญามีความเหมาะสมยิ่งขึ้น (มาตรา ๘)

๖. กำหนดบทเฉพาะกาล โดยในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้คณะกรรมการประกอบด้วยประธานกรรมการ และกรรมการโดยตำแหน่งไปพลางก่อน จนกว่าจะเลือกและแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้ ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาคำตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง (มาตรา ๙)

๗. บรรดาคำขอที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาให้ถือว่าเป็นคำขอตามพระราชบัญญัติคำตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติคำตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๑๐)

๘. บรรดาระเบียบหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติคำตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติคำตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย

แก้จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีระเบียบหรือประกาศ
ที่ออกตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก้จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (มาตรา ๑๑)

นางวนิดา อินทรอำนวย / จัดทำ